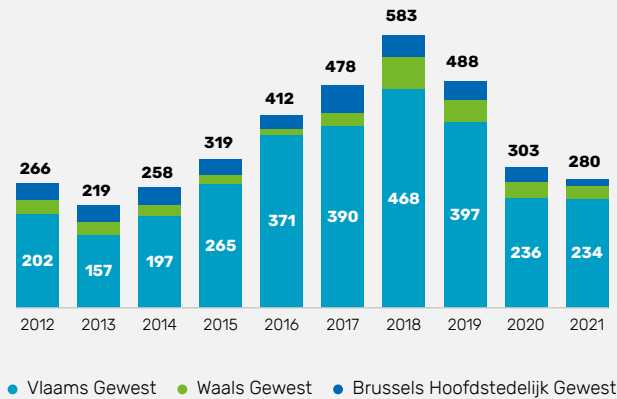

2. Mensensmokkel

Inbreuken mensensmokkel (gegevens van de politie)

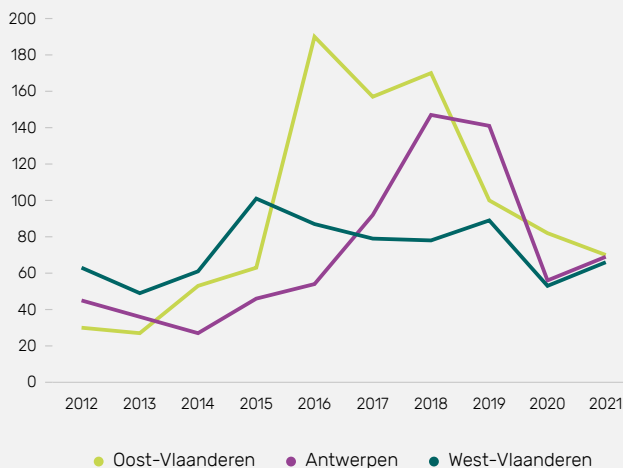
Evolutie geregistreerde inbreuken mensensmokkel 2012-2021, per gewest

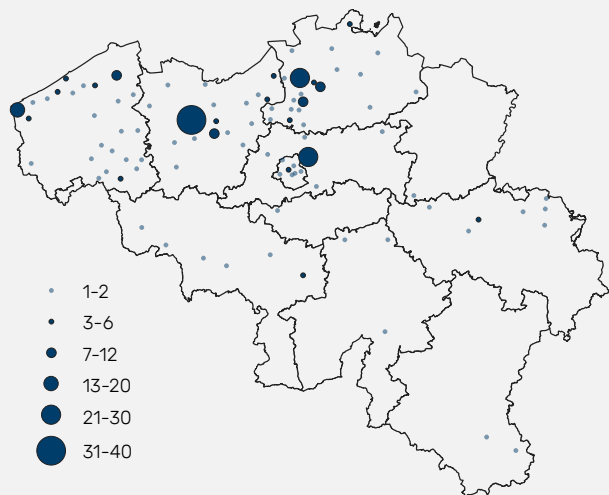
In 2021:

- Werden 280 inbreuken mensensmokkel vastgesteld door de politiediensten. Hiermee wordt de dalende trend na de piek van 2018 voortgezet.
- Werden er zelfs minder feiten vastgesteld dan in 2020, een jaar dat in het teken stond van de gezondheids crisis, *lockdown*-maatregelen en alle reisrestricties van dien.
- Vindt 85% (234) van de vaststellingen plaats in het Vlaamse Gewest. In het Waalse Gewest en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden er respectievelijk 27 en 14 feiten geregistreerd. Vijf feiten konden niet aan een locatie worden gelinkt.

Evolutie geregistreerde inbreuken mensensmokkel 2012-2021 voor de voornaamste provincies

Geregistreerde inbreuken inzake mensensmokkel in 2021

De provincies Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Antwerpen zijn samen goed voor twee derde van het totale aantal geregistreerde inbreuken inzake mensensmokkel in de afgelopen tien jaar.

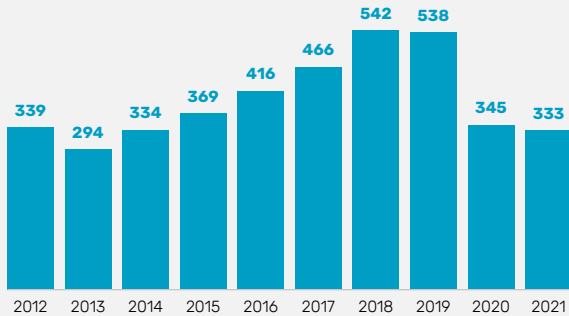
In deze periode verschuift het zwaartepunt van de vaststellingen oostwaarts van West-Vlaanderen (2012-2015) naar Oost-Vlaanderen (2016-2018) en vervolgens naar Antwerpen (2019) vooraleer de coronacrisis de cijfers beïnvloedt.

De inbreuken werden voornamelijk vastgesteld in de provincies Oost-Vlaanderen (70), Antwerpen (69) en West-Vlaanderen (66). Deze vallen hoofdzakelijk te herleiden tot de provinciehoofdsteden zoals Gent (33), Antwerpen (23) en Brugge (12) alsook de site van de luchthaven in Zaventem (23). In 2021 werden er in de kustgemeente De Panne 15 inbreuken geregistreerd.

» Voor meer informatie over de recente ontwikkelingen inzake mensensmokkel, zie de externe bijdrage van de DJSOC aan het einde van dit deel.

Strafzaken voor mensensmokkel bij de parketten

In 2021 zijn er 333 strafzaken bij de correctionele parketten binnengekomen wegens mensensmokkel.

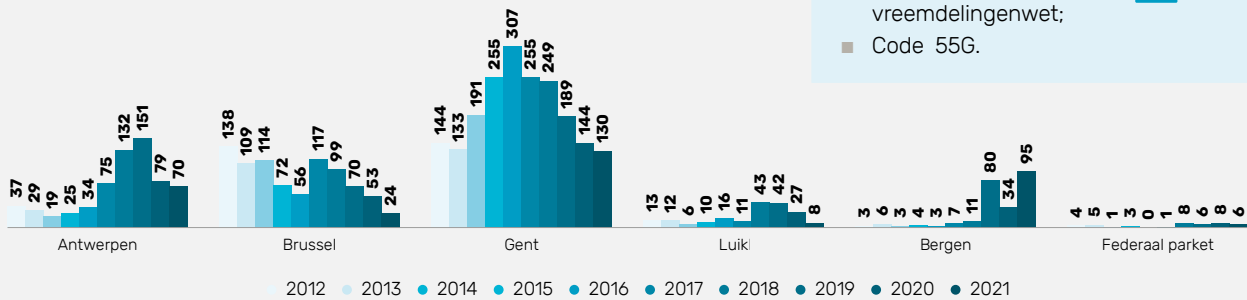
- Na de piek tussen 2018 en 2019 blijft het aantal binnengekomen strafzaken de jongste paar jaren stabiel.
- In elk rechtsgebied worden er minder nieuwe strafzaken opgetekend in vergelijking met 2020 met uitzondering van het ressort Bergen waar het aantal binnengekomen strafzaken bijna verdrievoudigde van 34 naar 95. Een situatie die eens zo opmerkelijk is gelet op het lage aantal geregistreerde inbreuken door de politie. Zo werden er maar 37 inbreuken geregistreerd tussen 2019 en 2021, terwijl de parketten van het ressort Bergen 209 nieuwe strafzaken openden wegens mensensmokkel in diezelfde periode.
- Net zoals dat sinds 2012 het geval is, blijft het ressort Gent ook in 2021 het rechtsgebied met het grootste aantal nieuwe dossiers (130 zaken of 39% van het totaal), gevolgd door de ressorten Bergen en Antwerpen (respectievelijk 29% en 21%).

Ressort: omschrijving van de territoriale bevoegdheid van een jurisdictie. België is verdeeld in vijf grote gerechtelijke ressorten met telkens een hof van beroep. Elk hof van beroep is bevoegd voor verschillende gerechtelijke arrondissementen.

- Antwerpen → Antwerpen en Limburg
- Brussel → Brussel (Brussel en Halle-Vilvoorde), Leuven en Waals-Brabant
- Gent → West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen
- Luik → Luik, Eupen, Namen en Luxemburg
- Bergen → Henegouwen

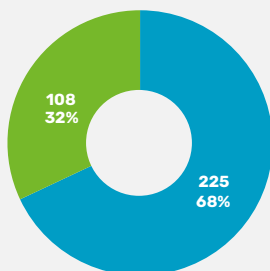
- Art. 77bis, 77ter, 77quater en 77quinquies van de vreemdelingenwet;
- Code 55G.

Onmogelijkheid om daders te identificeren blijft de voornaamste hindernis voor een succesvolle vervolging

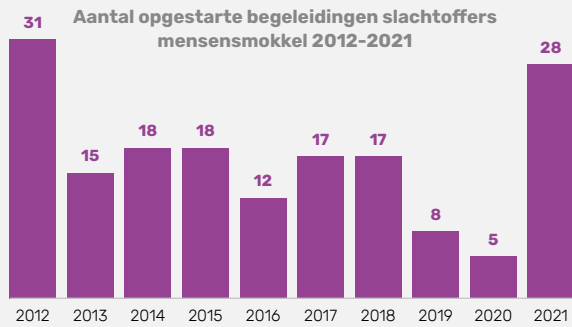
Van de 333 strafzaken mensensmokkel die in 2021 bij de parketten binnengekomen zijn, waren er op 7 mei 2022 al 225 geregistreerd als "behandeling zonder strafrechtelijke vervolging", oftewel zo'n 68%.

- Behandeling zonder strafrechtelijke vervolging
- In behandeling

- In 80 van deze gevallen gebeurde dat omwille van opportunititeitsredenen en in 145 gevallen om technische redenen (waarvan 35 omwille van onvoldoende bewijslast).
- Bijna de helft (105) van deze beslissingen vloeit voort uit de onmogelijkheid om de dader(s) te identificeren. Anders gesteld, bijna 1 op de 3 binnengekomen strafzaken in 2021 was op 7 mei 2022 al geregistreerd als "behandeling zonder strafrechtelijke vervolging" wegens onbekende dader(s).
- In 30 gevallen werd de strafzaak niet verder vervolgd omwille van onvoldoende onderzoekscapaciteit. In 2020 was dat maar in 7 dossiers het geval.

Nieuw opgestarte begeleidingen van slachtoffers van mensensmokkel door de gespecialiseerde centra

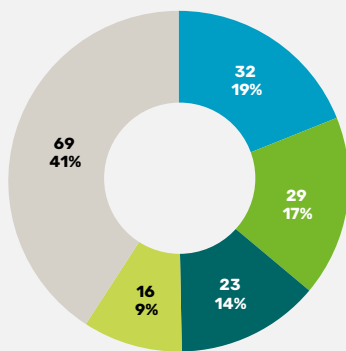

- Met uitzondering van een minderjarige vrouw waren alle slachtoffers **meerderjarige mannen**.
- De overgrote meerderheid van de slachtoffers heeft de **Vietnamese** nationaliteit (23).

In 2021 zijn er **28 slachtoffers** van een zwaardere vorm van mensensmokkel in een begeleidingstraject gestapt bij een van de drie gespecialiseerde centra, meer dan een verviervoudiging ten opzichte van het coronajaar 2020 en het op een na hoogste aantal in de afgelopen tien jaar.

Nationaliteit	Vrouwen		Mannen		Totaal
	<18	≥18	<18	≥18	
Irak			1		1
Iran			3		3
Suriname			1		1
Vietnam	1		22		23
Totaal	1	0	0	27	28

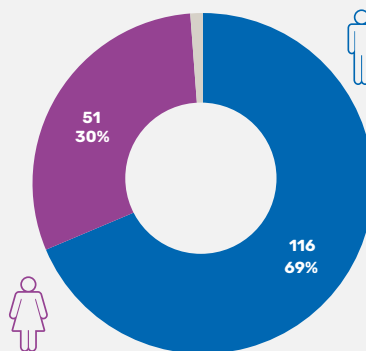
De voorbije tien jaar stapten 169 slachtoffers van mensensmokkel onder verzwarende omstandigheden in een begeleidingstraject

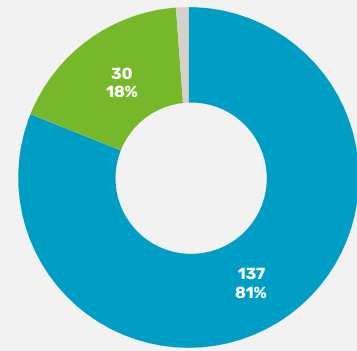
● Vietnam ● Iran ● Irak
● Afghanistan ● Andere

Bijna 1 op de 5 slachtoffers heeft de Vietnamese nationaliteit. Dat hoge aandeel valt te verklaren door de vrij recente intrede van deze nationaliteit in de statistieken, niet in het minst in 2021. In de periode 2012–2018 werd er maar 1 Vietnaams slachtoffer geregistreerd.

Andere grote nationaliteitsgroepen zijn afkomstig uit West-Azië zoals Iran, Irak en Afghanistan, al komen zij sinds 2019 nauwelijks voor in de nieuw opgestarte begeleidingen.

Onder de nieuw opgestarte begeleidingen van de jongste tien jaar zijn de mannelijke slachtoffers in de meerderheid. Met 116 personen vertegenwoordigen zij ongeveer 70% van alle slachtoffers, terwijl vrouwelijke slachtoffers goed zijn voor 30% van het totaal.

● Meerderjarig ● Minderjarig
● Onbekend

Meerderjarige slachtoffers zijn ruim in de meerderheid. Toch werd er in 30 gevallen een begeleiding opgestart voor een minderjarig slachtoffer.

Deze verhouding is wel niet evenredig verdeeld naargelang van het geslacht. Zo zijn er 14 minderjarige vrouwen tegenover 37 meerderjarigen, terwijl er 16 minderjarige mannen zijn tegenover 100 meerderjarige mannen.

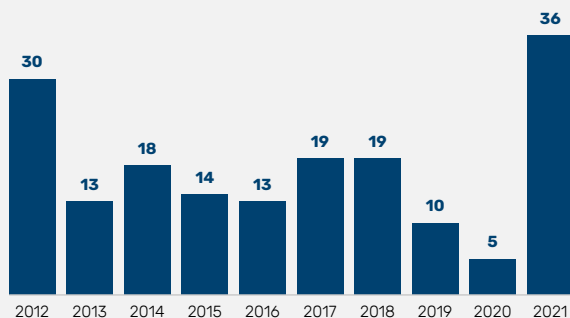
Slachtoffers van een verzwaarde vorm van mensensmokkel die in de procedure zijn gestapt (DVZ)

Net als de slachtoffers van mensenhandel kunnen ook de slachtoffers van een zwaardere vorm van mensensmokkel aanspraak maken op het slachtofferstatuut. De zwaardere vormen van mensensmokkel worden omschreven in artikel 77^{quater} 1° tot 5° van de vreemdelingenwet van 15 december 1980 en zijn van toepassing indien:

- Het misdrijf gepleegd is ten aanzien van een minderjarige;
- Er misbruik werd gemaakt van de bijzonder kwetsbare situatie waarin de betrokkene verkeert, waardoor het slachtoffer geen andere echte en aanvaardbare keuze heeft dan zich te laten misbruiken;
- Er gebruik werd gemaakt van geweld, dwang, bedreigingen of bedrog;
- Het leven van het slachtoffer in gevaar is gebracht, hetzij opzettelijk of door grove nalatigheid;
- Het misdrijf de oorzaak is van een blijvend fysiek of psychisch letsel.

Aantal slachtoffers van mensensmokkel met verzwarende omstandigheden die in de procedure zijn gestapt

In 2021 waren er **36 slachtoffers van mensensmokkel** met verzwarende omstandigheden voor wie DVZ een eerste verblijfsaanvraag had ontvangen. In 10 jaar tijd lag dat cijfer nooit zo hoog.

Onder deze slachtoffers waren er:

- 31 mannen en 5 vrouwen.
- 24 personen met de Vietnamese nationaliteit, 4 Iraniërs en 8 slachtoffers met een andere nationaliteit.
- Voor het tweede jaar op rij werden er geen minderjarige slachtoffers geregistreerd die in de procedure zijn gestapt.

Slachtoffers mensensmokkel onder verzwarende omstandigheden die in de procedure zijn gestapt naar leeftijd en geslacht

	0-17	18-25	26-30	31 jaar en +	Totaal	Mannen	Vrouwen
2012	8	7	5	10	30	20	10
2013	1	3	5	4	13	11	2
2014	5	3	3	7	18	9	9
2015	5	2	4	3	14	7	7
2016	2	6	1	4	13	8	5
2017	4	6	5	4	19	13	6
2018	8	5	4	2	19	12	7
2019	3	2	3	2	10	6	4
2020	0	3	1	1	5	2	3
2021	0	20	7	9	36	31	5

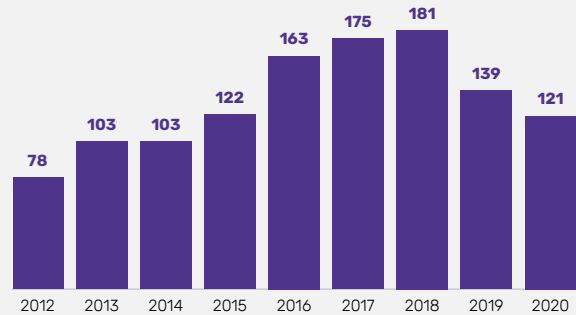
Opmerking: Dit jaar wenst DVZ bepaalde informatie niet vrij te geven om de identificatie van de betrokkenen uit te sluiten.

Definitieve veroordelingen voor mensensmokkel

In 2020 werden er 121 definitieve veroordelingen uitgesproken wegens mensensmokkel, een derde minder dan het recordaantal veroordelingen in 2018.

Aangezien een veroordeling uit meerdere strafbeslissingen kan bestaan, ligt het totale aantal straffen hoger dan het aantal veroordelingen. Zo werd er in 2020 over 416 straffen beslist. Bij zo goed als alle veroordelingen werd er een gevangenisstraf uitgesproken in combinatie met een boete (al dan niet met uitstel). In 97 gevallen werd de veroordeelde ontzet uit de burgerlijke rechten en in 77 gevallen was er sprake van een verbeurdverklaring. Andere strafmaten komen slechts sporadisch voor.

Aantal definitieve veroordelingen mensensmokkel 2012-2020

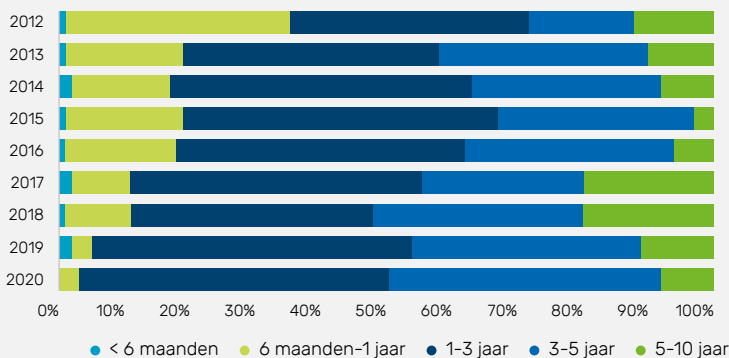
Voornaamste straffen	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gevangenisstraf	74	96	100	120	154	174	176	128	118
Zonder uitstel	43	45	59	60	56	123	113	85	71
Met uitstel (volledig of gedeeltelijk)	31	51	41	60	98	51	63	43	47
Boete	76	94	100	117	158	172	177	132	120
Zonder uitstel	40	64	69	57	71	102	110	87	56
Met uitstel (volledig of gedeeltelijk)	36	30	31	60	87	70	67	45	64
Verbeurdverklaring	48	64	55	76	76	101	110	88	77
Ontzetting uit de rechten (art. 31 van het Strafwetboek)	60	79	75	89	120	130	135	90	97
Werkstraf	1	4	1	1	4	1	5	8	2
Andere	3	0	0	0	1	0	4	8	2
Totaal	264	338	332	403	513	578	607	454	416

Methodologische opmerkingen

- Deze cijfers hebben betrekking op het aantal definitieve veroordelingen, waartegen dus geen beroep meer kan worden aangetekend.
- Sommige dossiers worden met enkele maanden vertraging in de databank ingevoerd. Daarom zijn de gegevens voor 2021 nog niet beschikbaar.
- Deze gegevens komen overeen met de situatie zoals die op 14 maart 2022 is vastgesteld.

Duur van de uitgesproken gevangenisstraffen 2012-2020 (met en zonder uitstel)

Bij 104 van de 118 in 2020 uitgesproken gevangenisstraffen ging het om een celstraf van 1 tot 5 jaar. In tien gevallen werd er een celstraf van meer dan 5 jaar uitgesproken.

Zowel in absolute als in relatieve termen nemen kortere celstraffen (minder dan een jaar) sterk af in de voorbije jaren. Zo werden er maar 4 dergelijke celstraffen uitgesproken in 2020 tegenover 26 in 2012, wat duidt op een verstrenging in de uitspraken mensensmokkel.

**Voornaamste nationaliteiten
van de veroordeelden voor
mensensmokkel in 2020**

Onbekend	25
Irak	17
Soedan	9
Albanië	8
België	7
Italië	7
Algerije	6
Eritrea	5
Syrië	4
Afghanistan	3
Verenigd Koninkrijk	3
Ethiopië	3
Andere	24
Totaal	121

Net zoals in de afgelopen jaren is ook in 2020 de nationaliteit van een groot aantal veroordeelden niet bekend. Irak, Soedan, Albanië en België vervolledigen de top 5.

De opkomst van sommige Oost-Afrikaanse nationaliteiten is een recent fenomeen, zo kwam er in de periode 2012-2019 geen enkele veroordeelde met de Ethiopische of Eritrese nationaliteit voor. Ook de 9 veroordeelde Soedanezen steken schril af tegenover twee veroordeelden in de periode 2012-2019.

Met de blik op een langere periode vallen de voornaamste veroordeelden wegens mensensmokkel grotendeels terug te brengen tot enkele nationaliteitsgroepen, namelijk diegene met de Belgische nationaliteit, van West-Aziatische oorsprong (Irak, Afghanistan, Syrië en Iran), Albanezen, en Oost-Europeanen (Bulgarije en Roemenië)

Voornaamste nationaliteiten van de veroordeelden voor mensensmokkel in 2012-2020 (n=1.185)

